

Spēkā no 01.01.1997
Spēkā esošs

Publicēts: Vēstnesis, 17.11.1995, nr. 179
Publicēts: ZIŅOTĀJS, 11.01.1996, nr. 1

Ar grozījumiem, kas
izsludināti līdz 2009.gada 21.decembrim.

Grozījums: 27.12.1996.
likums (L.V., 7.jan., nr.3/4;
1997, nr.3)
nr.291/292;
nr.21)
nr.446/453;
nr.2)
nr.440/441;
nr.1)
nr.49)
nr.199;
nr.2)
nr.187;
nr.1)
nr.100;
nr.15)
24.09.1998. likums (L.V., 13.okt.,
Ziņotājs, 1998,
16.12.1999. likums (L.V., 16.dec.,
Ziņotājs, 2000,
23.11.2000. likums (L.V., 6.dec.,
Ziņotājs, 2001,
26.03.2004. ST spriedums (L.V., 30.marts,
25.11.2004. likums (L.V., 15.dec.,
Ziņotājs, 2005,
14.11.2008. likums (L.V., 2.dec.,
Ziņotājs, 2009,
16.06.2009. likums (L.V., 30.jūn.,
Ziņotājs, 2009,
01.12.2009. likums (L.V., 21.dec., nr.200)

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām

I nodaļa Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

1) darba devējs - fiziskā vai juridiskā persona, kura nodarbina darba ņēmēju vai apmaksā darba ņēmēja darbu;

2) apdrošināšanas atlīdzība - naudas izmaksas un pakalpojumi apdrošinātajai personai, kā arī naudas izmaksas tiesību uz atlīdzību pārņēmējam, ja ir iestājies apdrošināšanas gadījums;

3) apdrošināšanas gadījums - ar attiecīgiem dokumentiem apstiprināts fakts par nelaimes gadījumu darbā, kā arī atrodies ceļā uz darbu vai no darba darba devēja valdījumā esošā transportlīdzeklī, vai konstatēta saslimšana ar arodslimību, ja rezultātā iestājusies apdrošinātās personas pārejoša darba nespēja, daļējs vai pilnīgs darbaspēju zaudējums vai nāve;

4) apdrošinātā persona - persona, kura saskaņā ar likumu "[Par valsts sociālo apdrošināšanu](#)" pakļauta apdrošināšanai pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām;

5) arodslimības - atsevišķām darbinieku kategorijām raksturīgas slimības, kuru cēlonis ir darba vides fizikālie, ķīmiskie, higiēniskie, bioloģiskie un psiholoģiskie faktori. [Arodslimību sarakstu](#) apstiprina Ministru kabinets;

6) bīstamības grupa - kritēriju kopums (darba vides stāvoklis, veicamā darba riska pakāpe, nelaimes gadījumu un arodslimību skaits), kuru piemēro, nosakot obligāto iemaksu likmi;

7) darbaspēju zaudējums - pārejošs vai nepārejošs, ar vecuma pārmaiņām nesaistīts fizisko vai psihisko spēju ierobežojums, kuru izraisījis nelaimes gadījums darbā, ceļā uz darbu vai no darba, atrodies darba devēja valdījumā esošā transportlīdzeklī, vai arodslimība un kurš apgrūtina personas integrāciju sabiedrībā, pilnīgi atņem vai daļēji ierobežo tās spēju strādāt un sevi apkopt;

8) apdrošināšanas iemaksu alga - algotā darbā gūtie ienākumi, no kuriem saskaņā ar likumu "[Par valsts sociālo apdrošināšanu](#)" veiktas vai bija jāveic valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (turpmāk - obligātās iemaksas);

9) nelaimes gadījums darbā - apdrošinātās personas veselībai nodarītais kaitējums vai apdrošinātās personas nāve, ja to cēlonis ir vienas darbadienas (maiņas) laikā noticis ārkārtējs notikums, kas radies, pildot darba pienākumus, kā arī rīkojoties, lai glābtu jebkuru personu vai īpašumu un novērstu tiem draudošās briesmas;

10) preventīvie pasākumi - Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras, valsts, darba devēju un to organizāciju, darbinieku organizāciju, kā arī citu institūciju subsidēti vai organizēti pasākumi, kuru mērķis ir novērst nelaimes gadījumus darbā vai saslimšanu ar arodslimībām;

11) tiesību uz atlīdzību pārņēmējs - persona, kurai saskaņā ar šo likumu ir tiesības uz apdrošināšanas atlīdzību vai tās daļu, ja apdrošināšanas gadījuma sekas ir apdrošinātās personas nāve;

12) obligātās iemaksas - obligātās iemaksas apdrošināšanai pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām, kuras veic darba devējs atbilstoši likumam "[Par valsts sociālo apdrošināšanu](#)";

13) tehniskie palīglīdzekļi - jebkurš aprīkojums vai tehniska sistēma, speciāli ražota vai vispārēji pieejama, ko lieto cilvēki ar funkcionāliem traucējumiem un kas novērš, kompensē, atvieglo vai neitralizē saslimšanu, nespēju vai nevarību, kā arī mazina invaliditātes iestāšanās iespējamību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.12.1996. likumu, [24.09.1998. likumu](#), [16.12.1999. likumu](#) un [25.11.2004. likumu](#))

2.pants. Likuma uzdevumi

(1) Šis likums nosaka:

1) obligātās apdrošināšanas pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām (turpmāk - apdrošināšana) organizēšanu;

2) apdrošināšanas līdzekļu veidošanas un izlietošanas kārtību;

3) apdrošināto personu un apdrošināšanas institūciju tiesības un pienākumus;

4) atbildību par šā likuma pārkāpšanu.

(2) Šā likuma mērķis ir:

1) nodrošināt apdrošinātajai personai, ja tā cietusi nelaimes gadījumā darbā vai saslimusi ar arodslimību, apdrošināšanas atlīdzību, atveseļošanos, darbaspēju atgūšanu un integrāciju sabiedrībā;

2) garantēt tiesību uz atlīdzību pārņēmajam materiālu nodrošinājumu;

3) nodrošināt preventīvo pasākumu realizēšanu, lai uzlabotu darba vidi, izglītotu darba devējus un darbiniekus, novērstu nelaimes gadījumus darbā un saslimšanu ar arodslimībām;

4) izmantojot obligāto iemaksu likmju un bīstamības grupu principu vidējās iemaksu algas noteikšanā, ekonomiski ieinteresēt darba devējus veikt organizatoriskos, tehniskos, sanitāri higiēniskos un ārstnieciski profilaktiskos pasākumus, kas garantē drošu darbu un saglabā strādājošo darbaspējas visā darba mūžā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar [24.09.1998.](#) likumu, kas stājas spēkā no 27.10.1998.)

3.pants. Likuma darbības joma

Šis likums attiecas uz:

1) apdrošinātajām personām;

2) darba devējiem.

([1999.gada 16.decembra](#) likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 01.01.2000.)

II nodaļa Apdrošināšanas organizēšana

4. pants. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra

(Izslēgts ar [25.11.2004.](#) likumu).

5.pants. Sadarbība ar valsts un pašvaldību institūcijām

(Izslēgts ar [24.09.1998.](#) likumu).

6.pants. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras uzdevumi

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras uzdevumi, apdrošinot pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām, ir šādi:

1) (izslēgts ar [25.11.2004.](#) likumu);

2) (izslēgts ar [25.11.2004.](#) likumu);

3) (izslēgts ar [24.09.1998.](#) likumu);

4) nodrošināt apdrošinātajai personai vai tiesību uz atlīdzību pārņēmajam apdrošināšanas atlīdzību, arī gadījumos, kad darba devējs likumā noteiktajā kārtībā nav izdarījis paredzētās apdrošināšanas iemaksas;

5) izvērtēt katru apdrošināšanas gadījumu un noteikt apdrošināšanas atlīdzību;

6) kontrolēt apdrošināšanas līdzekļu iekasēšanu un iekasēto līdzekļu izlietošanu;

7) (izslēgts ar [16.06.2009.](#) likumu);

8) (izslēgts ar 25.11.2004. likumu);

9) pieprasīt no darba devējiem Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras darbībai nepieciešamās ziņas;

10) izskatīt darba devēju, apdrošināto personu un tiesību uz atlīdzību pārņēmēju iesniegumus;

11) pieprasīt no valsts un pašvaldību institūcijām Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras darbībai nepieciešamo informāciju;

12) pārtraukt apdrošināšanas atlīdzību, ja noskaidrojas, ka tā pēc likuma nav pienākusies, kā arī gadījumā, ja apdrošinātā persona nav pildījusi tai uzliktos pienākumus;

13) tiesas ceļā piedzīt no apdrošinātās personas vai tiesību uz atlīdzību pārņēmējiem tām nepamatoti izmaksātās summas, ja nepamatoto izmaksu cēlonis ir apdrošinātās personas vai tiesību uz atlīdzību pārņēmēja apzinātas ļaunprātīgas rīcības sekas;

14) panākt, lai apdrošināto personu atkārtoti pārbauda Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu komisija (turpmāk - VDEĀK), piedaloties Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras pārstāvjiem, ja radušās aizdomas, ka darbspēju zaudējums novērtēts nepareizi;

15) regresa kārtībā piedzīt no darba devējiem summas, kas izmaksātas apdrošinātajām personām vai tiesību uz atlīdzību pārņēmējiem, ja cietusi apdrošinātā persona, par kuru darba devējs šajā likumā noteiktajā kārtībā nav veicis paredzētās obligātās iemaksas;

16) regresa kārtībā piedzīt apdrošinātajām personām vai tiesību uz atlīdzību pārņēmējiem izmaksātās summas no darba devējiem, kuri nav nodrošinājuši [Darba aizsardzības likuma](#) un citu normatīvo aktu prasību ievērošanu, un tā rezultātā pie šā darba devēja cietusi cita darba devēja apdrošinātā persona, izpildot tur darbu sava darba devēja uzdevumā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.12.1996. likumu, [24.09.1998. likumu](#) un [25.11.2004. likumu](#))

7.pants. Darba devēja pienākumi

(1) Darba devējam ir pienākums:

1) (izslēgts ar 24.09.1998. likumu);

2) nekavējoties organizēt pirmās medicīniskās palīdzības sniegšanu apdrošinātajai personai, kas cietusi nelaimes gadījumā darbā vai ceļā uz darbu vai no darba, atrodoties darba devēja valdījumā esošā transportlīdzeklī, kā arī nodrošināt tās nogādāšanu ārstniecības iestādē;

3) nodrošināt apdrošinātās personas veselības stāvokļa izmeklēšanu ārstniecības iestādē, ja ārstam rodas aizdomas par saslimšanu ar arodslimību;

4) nodrošināt, lai darbā notikušais nelaimes gadījums vai saslimšana ar arodslimību tiktu izmeklēta likumā noteiktajā kārtībā, un, pamatojoties uz izmeklēšanas materiāliem, veikt nepieciešamos pasākumus, lai novērstu cēloņus, kas izraisa nelaimes gadījumus darbā vai saslimšanu ar arodslimībām;

5) izmaksāt no saviem līdzekļiem apdrošinātajai personai, kas cietusi nelaimes gadījumā darbā, slimības naudu par pirmajām 10 kalendārajām dienām ne mazāk kā 80 procentu apmērā no mēneša vidējās izpeļņas;

6) izmaksāt darbiniekam vienreizēju pabalstu vienas mēnešalgas (amatalgas) apmērā, ja darba devēja vainas dēļ darba negadījuma rezultātā darbinieks ir guvis smagu miesas bojājumu.

(2) (Izslēgts ar [24.09.1998. likumu](#)).

(3) (Izslēgts ar [24.09.1998. likumu](#)).

(4) (Izslēgts ar [24.09.1998. likumu](#)).

(5) Saskaņā ar šā likuma 25.panta trešo daļu darba devējam regresa kārtībā jāatlīdzina Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai izmaksas, kas saistītas ar apdrošinātajām personām un tiesību uz atlīdzību pārņēmeņiem izmaksāto apdrošināšanas atlīdzību, ja darba devējs likumā noteiktajā kārtībā nav veicis obligātās iemaksas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.12.1996. likumu, [24.09.1998. likumu](#), [16.12.1999. likumu](#), [25.11.2004. likumu](#) un [14.11.2008. likumu](#))

III nodaļa

Apdrošināšanas atlīdzības noteikšana

(Nodaļas nosaukums [1998.gada 24.septembra](#) likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 27.10.1998.)

8.pants. Apdrošināšanas atlīdzības noteikšanas kārtība

Apdrošināšanas līdzekļu izlietošanas, [apdrošināšanas atlīdzības piešķiršanas un aprēķināšanas kārtību](#) nosaka Ministru kabinets.

([1998.gada 24.septembra](#) likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 27.10.1998.)

9.pants. Apdrošināšanas līdzekļi

(Izslēgts ar [24.09.1998. likumu](#), kas stājas spēkā no 27.10.1998.)

10.pants. Bīstamības grupas un obligāto iemaksu likmes

(1) Bīstamības grupas un tām atbilstošās obligāto iemaksu likmes nosaka Ministru kabinets.

(2) (Izslēgta ar [25.11.2004. likumu](#)).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.12.1996. likumu un [24.09.1998. likumu](#))

11.pants. Apdrošināšanas maksājumu iekasēšana un izmaksu veikšana

(Izslēgts ar [24.09.1998. likumu](#), kas stājas spēkā no 27.10.1998.)

12.pants. Vidējās apdrošināšanas iemaksu algas aprēķināšana

(1) Mēneša vidējo apdrošināšanas iemaksu algu nosaka no apdrošinātās personas apdrošināšanas iemaksu algas par 12 kalendāro mēnešu periodu, šo periodu beidzot divus kalendāros mēnešus pirms mēneša, kurā iestāties apdrošināšanas gadījums.

(2) Vidējās apdrošināšanas iemaksu algas aprēķināšanas kārtību apdrošināšanas atlīdzības noteikšanai nosaka Ministru kabinets.

(3) Ja apdrošinātā persona šā panta pirmajā daļā noteiktajā periodā nav bijusi reģistrēta kā obligāto iemaksu veicēja vai apdrošināšanas iemaksu alga tai nav bijusi atvaļinājuma bez darba algas saglabāšanas dēļ, mēneša vidējo apdrošināšanas iemaksu algu nosaka 40 procentu apmērā no valstī noteiktās vidējās apdrošināšanas iemaksu algas kalendārajā gadā, kas beidzas gadu pirms tā gada, kurā iestāties apdrošināšanas gadījums.

(4) Ja apdrošinātajai personai šā panta pirmajā daļā noteiktajā periodā nav bijusi apdrošināšanas iemaksu alga pārejošas darba nespējas, grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma vai bērna kopšanas atvaļinājuma dēļ, vidējo apdrošināšanas iemaksu algu aprēķina no apdrošināšanas iemaksu algas par 12 kalendāro mēnešu periodu pirms šā perioda, kas sākas ne agrāk kā 32 mēnešus pirms mēneša, kurā iestāties apdrošināšanas gadījums, taču šī alga nedrīkst būt mazāka par 40 procentiem no valstī noteiktās vidējās apdrošināšanas

iemaksu algas kalendārajā gadā, kas beidzas gadu pirms tā gada, kurā iestājies apdrošināšanas gadījums.

(5) Ja arī šā panta ceturtajā daļā noteiktajā periodā apdrošinātajai personai nav bijusi apdrošināšanas iemaksu alga, mēneša vidējo apdrošināšanas iemaksu algu nosaka 40 procentu apmērā no valstī noteiktās vidējās apdrošināšanas iemaksu algas kalendārajā gadā, kas beidzas gadu pirms tā gada, kurā iestājies apdrošināšanas gadījums.

([1998.gada 24.septembra](#) likuma redakcijā, ar grozījumiem, kas izdarīti ar [25.11.2004.](#) likumu un [16.06.2009.](#) likumu)

13.pants. Apdrošināšanas līdzekļu izlietošana

(1) (*Izslēgta ar [24.09.1998.](#) likumu*).

(2) (*Izslēgta ar [24.09.1998.](#) likumu*).

(3) Apdrošinātajai personai, kurai sakarā ar nelaiemes gadījumu darbā vai arodslimību ir noteikta invaliditātes grupa, piešķirtā atlīdzība par darbaspēju zaudējumu nedrīkst būt mazāka par likumā "[Par valsts pensijām](#)" atbilstošajai invaliditātes grupai noteikto invaliditātes pensijas minimālo apmēru.

(4) Atlīdzības par darbaspēju zaudējumu un atlīdzības par apgādnieka zaudējumu apmēru pārskata reizi gadā 1.oktobrī, ņemot vērā faktisko patēriņa cenu indeksu. Ja indekss ir mazāks par skaitli "1", atlīdzības apmēru nepārskata. Atlīdzību pārskatīšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(5) Ja aprēķinātā atlīdzības par darbaspēju zaudējumu vai atlīdzības par apgādnieka zaudējumu summa nav laikā saņemta tās iestādes vainas dēļ, kura piešķir vai izmaksā šo atlīdzību, atlīdzības summu reizina ar inflācijas pieauguma koeficientu šajā laika periodā.

(6) Darba negadījumu speciālā budžeta līdzekļus, bet ne vairāk kā 0,5 procentu apmērā no gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktā darba negadījumu speciālā budžeta līdzekļu kopējā apmēra, izlieto, lai finansētu preventīvos pasākumus, kurus atbilstoši Labklājības ministrijas ieteikumiem īsteno Rīgas Stradiņa universitātes aģentūra "Darba drošības un vides veselības institūts".

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar [27.12.1996.](#) likumu, [25.11.2004.](#) likumu un [16.06.2009.](#) likumu)

14.pants. Apdrošināšanas atlīdzība

(1) Apdrošināšanas atlīdzībā tiek ietvertas naudas izmaksas un pakalpojumu sniegšana apdrošinātajai personai, kā arī naudas izmaksas tiesību uz atlīdzību pārņēmējam.

(2) Apdrošinātajai personai paredzētas šādas naudas izmaksas:

- 1) slimības pabalsts;
- 2) atlīdzība par darbaspēju zaudējumu;
- 3) (*izslēgts ar [16.06.2009.](#) likumu*);
- 4) papildu izdevumu kompensācija.

(3) Apdrošinātajai personai paredzēti šādi pakalpojumi:

- 1) ārstēšana, aprūpe un medicīniskā rehabilitācija;
- 2) pārkvalifikācija;
- 3) profesionālā rehabilitācija.

(4) Tiesību uz atlīdzību pārņēmējam paredzētas šādas naudas izmaksas:

1) atlīdzība par apgādnieka zaudējumu darba nespējīgajiem apdrošinātās personas ģimenes locekļiem, kas bijuši tās apgādībā;

2) apdrošinātās personas apbedīšanas pabalsts.

(5) Piešķirot apdrošināšanas atlīdzību (naudas izmaksas par pārejošu darba nespēju, darbspēju zaudējumu, apgādnieka zaudējumu, kā arī izmaksājot vienreizējus pabalstus un atlīdzības), par pamatu tiek ņemta apdrošinātās personas mēneša vidējā apdrošināšanas iemaksu alga. Mēnesī izmaksājams slimības pabalsts, atlīdzība par darbspēju zaudējumu vai atlīdzība par apgādnieka zaudējumu, kā arī šā panta otrās daļas 4.punktā noteikto izmaksu kopējā summa nedrīkst būt lielāka par apdrošināšanas gadījuma iestāšanās dienā spēkā esošā valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta divdesmitpieckāršu apmēru.

(6) Apdrošināšanas atlīdzību piešķir no tiesību rašanās dienas, bet ne agrāk kā 12 mēnešus pirms apdrošināšanas atlīdzības pieprasījuma un tās piešķiršanai nepieciešamo dokumentu iesniegšanas dienas.

(7) Atlīdzības par darbspēju zaudējumu un atlīdzības par apgādnieka zaudējumu izmaksu pārtrauc laikā, kad atlīdzības saņēmējs saņem bezdarbnieka pabalstu. Atlīdzības par darbspēju zaudējumu un atlīdzības par apgādnieka zaudējumu pārmaksāšanas gadījumā pārmaksāto summu, pamatojoties uz Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras nodaļas amatpersonas lēmumu, ik mēnesi ietur 10 procentu apmērā no turpmāk izmaksājamās atlīdzības.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.12.1996. likumu, [24.09.1998. likumu](#), [16.12.1999. likumu](#), [23.11.2001. likumu](#) un [25.11.2004. likumu](#))

15.pants. Apdrošināšanas atlīdzības izmaksa par pagājušo laiku

Aprēķināto apdrošināšanas atlīdzību, kas apdrošinātajai personai vai tiesību uz atlīdzību pārņēmjam piešķirta, bet ko apdrošinātā persona vai tiesību uz atlīdzību pārņēmjais laikā nav saņēmis, izmaksā par pagājušo laiku, bet ne ilgāku par:

- 1) trim gadiem - atlīdzību par darbspēju zaudējumu, atlīdzību par apgādnieka zaudējumu;
- 2) vienu gadu - slimības pabalstus un vienreizējos pabalstus.

([1998.gada 24.septembra](#) likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 27.10.1998.)

IV nodaļa

Apdrošināto personu un tiesību uz atlīdzību pārņēmjēju tiesības un apdrošināto personu pienākumi

16.pants. Apdrošinātās personas statuss

(Izslēgts ar [24.09.1998. likumu](#), kas stājas spēkā no 27.10.1998.)

17.pants. Apdrošināto personu un tiesību uz atlīdzību pārņēmjēju tiesības

(1) Apdrošinātajai personai, kura cietusi nelaiemes gadījumā darbā vai saslimusi ar arodslimību un attiecībā uz kuru ir iestājies apdrošināšanas gadījums, ir tiesības saņemt šā likuma 14. pantā noteikto apdrošināšanas atlīdzību. Šis noteikums attiecas arī uz personu, kura vairs nav apdrošinātā persona, bet tāda ir bijusi apdrošināšanas gadījuma iestāšanās laikā. Tiesības uz apdrošināšanas atlīdzību arodslimības dēļ ir apdrošinātajai personai, par kuru darba devējs veicis vai tam bija jāveic obligātās iemaksas apdrošināšanai pret nelaiemes gadījumiem darbā un arodslimībām ne mazāk kā trīs gadus.

(2) Apdrošinātajai personai un tiesību uz atlīdzību pārņēmjam ir tiesības saņemt no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras visu veidu informāciju, kas saistīta ar attiecīgo apdrošināšanas gadījumu.

(3) Tiesību uz atlīdzību pārņēmajam ir tiesības saņemt šā likuma 14. pantā tai noteikto apdrošināšanas atlīdzību, ja šā panta pirmajā daļā minētās personas nāvi ir izraisījis nelaimes gadījums darbā vai arodslimība.

(4) Ja apdrošinātā persona vai tiesību uz atlīdzību pārņēmejs, kurš saskaņā ar šo likumu ir ieguvis tiesības uz apdrošināšanas atlīdzību, aizbrauc no Latvijas uz pastāvīgu dzīvi ārzemēs, tas turpina saņemt apdrošināšanas atlīdzību, sākot ar aizbraukšanas dienu, tik ilgu laiku un tādā apmērā, kā paredzēts šajā likumā.

(5) (*Izslēgta ar [25.11.2004.](#) likumu.*)

(6) Apdrošinātā persona un tiesību uz atlīdzību pārņēmejs zaudē tiesības uz apdrošināšanas atlīdzību, ja noskaidrojas, ka tā saskaņā ar likumu nepienākas vai tās piešķiršanas (saņemšanas) pamats un izmaksu cēlonis ir apdrošinātās personas vai tiesību uz atlīdzību pārņēmeja apzinātas ļaunprātīgas rīcības sekas.

(*Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.12.1996. likumu, [24.09.1998.](#) likumu un [25.11.2004.](#) likumu*)

18.pants. Apdrošināto personu pienākumi

Apdrošinātajai personai ir šādi pienākumi:

1) ievērot [darba aizsardzības likumu](#) un citu normatīvo aktu prasības, kā arī rīkoties atbilstoši norādījumiem, ko konkrētā darba izpildei devis darba devējs vai persona, kas tā uzdevumā šādus norādījumus ir tiesīga dot;

2) ja ir noticis nelaimes gadījums darbā:

a) nekavējoties par to paziņot darba devējam vai viņa pilnvarotai personai,

b) nekavējoties, ja to atļauj veselības stāvoklis, pašai griezties pēc pirmās medicīniskās palīdzības; 3) sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai saslimšanu ar arodslimību izmantot no darba negadījumu speciālā budžeta apmaksāto medicīnisko palīdzību;

4) pildīt ārsta norādījumus, veicināt izveseļošanos un ievērot vispārējo ārstēšanās režīmu;

5) apdrošināšanas atlīdzības saņemšanas laikā ievērot VDEĀK noteikto nodarbošanās veidu un režīmu;

6) izmantot Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras finansēto profesionālo rehabilitāciju un pārkvalifikāciju.

(*Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.12.1996. likumu, [24.09.1998.](#) likumu un [25.11.2004.](#) likumu*)

V nodaļa

Naudas izmaksas apdrošinātajai personai

19.pants. Slimības pabalsts

(1) Ja pārejošas darba nespējas cēlonis ir nelaimes gadījums darbā vai arodslimība, pabalsta izmaksas pamats apdrošinātajai personai ir [Ministru kabineta noteiktajā kārtībā izsniegta darba nespējas lapa](#) un darba devēja apstiprinājums par apdrošinātās personas neierašanos darbā.

(2) Apdrošinātajai personai slimības pabalstu piešķir un izmaksā par pārejošas darba nespējas periodu, kas nav ilgāks par 26 kalendārajām nedēļām, skaitot no darba nespējas pirmās dienas, ja darba nespēja ir nepārtraukta, vai nav ilgāks par 52 nedēļām triju gadu periodā, ja darba nespēja atkārtojas ar pārtraukumiem. Ja darbspēju atgūšanas periods ilgst vairāk par 26 kalendārajām nedēļām, pamatojoties uz VDEĀK atzinumu, slimības pabalsta izmaksas periodu var pagarināt, bet ne ilgāk kā līdz 52 kalendārajām nedēļām.

(3) Slimības pabalstu un slimības naudu apdrošinātajai personai piešķir 80 procentu apmērā, ņemot par pamatu attiecīgi mēneša vidējo izpeļņu vai mēneša vidējo apdrošināšanas iemaksu algu, un izmaksā apdrošinātajām personām šādā kārtībā:

1) ja noticis nelaimes gadījums darbā: par pirmajām 10 darba nespējas dienām - darba devējs no saviem līdzekļiem, bet par turpmāko pārejošas darba nespējas periodu līdz darbaspēju atgūšanai vai līdz laikam, ar kuru sāk izmaksāt atlīdzību par darbaspēju zaudējuma pakāpi, - Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra;

2) ja apdrošinātā persona saslimusi ar arodslimību: sākot ar to darba nespējas dienu, kad speciāla ārstu komisija konstatējusi arodslimību, līdz izveseļošanās vai darbaspēju zaudējuma pakāpes noteikšanas dienai - Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra.

(4) (Izslēgta ar [24.09.1998.](#) likumu).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.12.1996. likumu, [24.09.1998.](#) likumu, [25.11.2004.](#) likumu, [14.11.2008.](#) likumu un [16.06.2009.](#) likumu)

20.pants. Atlīdzība par darbaspēju zaudējumu

(1) Apdrošināšanas gadījumos, kad VDEĀK, pamatojoties uz ārstniecības iestādes vai ārsta nosūtījumu, saskaņā ar likumu nosaka darbaspēju zaudējumu, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra apdrošinātajai personai piešķir atlīdzību par darbaspēju zaudējumu.

(2) Atlīdzība par darbaspēju zaudējumu apdrošinātajai personai tiek izmaksāta par katru mēnesi, sākot ar darbaspēju zaudējuma noteikšanas dienu, ņemot vērā apdrošinātās personas darbaspēju zaudējumu un mēneša vidējo apdrošināšanas iemaksu algu. Apdrošinātās personas darbaspēju zaudējumu un uz to attiecināmo laika periodu nosaka VDEĀK.

(3) Nosakot atlīdzību par darbaspēju zaudējumu, tiek ņemta vērā mēneša vidējā apdrošināšanas iemaksu alga, kas tiek aprēķināta par laika posmu pirms dienas, kad:

1) noticis nelaimes gadījums darbā vai noteikts darbaspēju zaudējums;

2) konstatēta arodslimība vai kad pirms šīs arodslimības konstatēšanas iestājusies pārejoša darba nespēja.

(4) Atkarībā no VDEĀK noteiktā darbaspēju zaudējuma apdrošinātajai personai nosaka atlīdzību par darbaspēju zaudējumu; šīs atlīdzības apmērs tiek noteikts procentos no apdrošinātās personas mēneša vidējās apdrošināšanas iemaksu algas šādos apmēros:

1) 80 procenti - ja darbaspēju zaudējums ir 100 procenti;

2) līdz 80 procentiem - ja darbaspēju zaudējums ir 80-99 procenti;

3) līdz 65 procentiem - ja darbaspēju zaudējums ir 50-79 procenti;

4) līdz 50 procentiem - ja darbaspēju zaudējums ir 25-49 procenti;

5) (izslēgts ar [16.06.2009.](#) likumu).

(5) Ja apdrošinātā persona saņem atlīdzību par darbaspēju zaudējumu un ar šo personu notiek atkārtots nelaimes gadījums darbā vai tiek konstatēta arodslimība, šo atlīdzību pārrēķina atbilstoši no jauna noteiktajam darbaspēju zaudējumam. Šādā gadījumā mēneša vidējā apdrošināšanas iemaksu alga ir vienāda ar to, kas šai personai tika noteikta, piešķirot iepriekšējo atlīdzību par darbaspēju zaudējumu, izņemot gadījumu, kad mēneša vidējā apdrošināšanas iemaksu alga, ko aprēķina pēc atkārtota nelaimes gadījuma darbā vai saslimšanas ar arodslimību, ir lielāka par to, kas tika aprēķināta iepriekš. Šādā gadījumā jauno atlīdzību nosaka pēc lielākās mēneša vidējās apdrošināšanas iemaksu algas.

(6) Ja apdrošinātā persona, kas saņem atlīdzību par darbaspēju zaudējumu, saskaņā ar VDEĀK atzinumu nevar sevi apkopt un tai ir nepieciešama otra cilvēka palīdzība, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra ir tiesīga palielināt šai personai piešķirto atlīdzību par

darbspēju zaudējumu līdz 50 procentiem no atlīdzības, kas tai pienākas, vai arī algot šīs summas ietvaros sociālā dienesta darbinieku.

(7) Atlīdzību par darbspēju zaudējumu ar nodokļiem neapliek, ja nodokļu likumos nav noteikts citādi.

(8) (*Izslēgta ar [24.09.98. likumu](#).*)

(9) Personai, kurai piešķirta izdienas pensija, ko izmaksā no valsts pensiju speciālā budžeta, vai vecuma pensija, atlīdzību par darbspēju zaudējumu izmaksā šādi:

1) ja piešķirtās pensijas apmērs nesasniedz atlīdzības par darbspēju zaudējumu apmēru, apdrošinātajai personai izmaksā starpību starp atlīdzības par darbspēju zaudējumu apmēru un izdienas vai vecuma pensijas apmēru;

2) ja piešķirtās izdienas vai vecuma pensijas apmērs ir vienāds ar atlīdzības par darbspēju zaudējumu apmēru vai to pārsniedz, atlīdzības par darbspēju zaudējumu izmaksu izbeidz.

(10) Ja apdrošinātajai personai ir iestājušies vairāki šajā likumā noteiktie apdrošināšanas gadījumi un darbspēju zaudējums attiecībā uz katru gadījumu ir noteikts atsevišķi, personai piešķir apmēra ziņā lielāko atlīdzību par darbspēju zaudējumu.

(11) Ja apdrošināšanas gadījums iestājas personai, kura saņem atlīdzību par darbā nodarīto kaitējumu, kas iegūts līdz 1997.gada 1.janvārim, un darbspēju zaudējums attiecībā uz katru gadījumu ir noteikts atsevišķi, personai pārtrauc izmaksāt atlīdzību par darbā nodarīto kaitējumu un piešķir atlīdzību par darbspēju zaudējumu. Šis atlīdzības apmērs nedrīkst būt mazāks par atlīdzību, kas saņemta par darbā nodarīto kaitējumu.

(*Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.12.1996. likumu, [24.09.98. likumu](#), [25.11.2004. likumu](#) un [16.06.2009. likumu](#))*

21.pants. Vienreizēji pabalsti un atlīdzības

(1) (*Izslēgta ar [16.06.2009. likumu](#).*)

(2) Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra kompensē apdrošinātajai personai papildu izdevumus, kas radušies sakarā ar nelaiemes gadījumu darbā vai arodslimību, atlīdzina protezēšanas izdevumus, pavadona apmaksu un ārstniecības iestāžu apmeklēšanai paredzētos ceļa izdevumus, tehnisko palīglīdzekļu iegādes un to remonta izdevumus, kā arī apmaksā personas izdevumus par ārstēšanu, aprūpi, medicīnisko un profesionālo rehabilitāciju, ja šie izdevumi netiek segti no veselības aprūpes pakalpojumu minimuma vai sociālās palīdzības valsts programmas. Lēmumu par šāda veida vienreizējas atlīdzības piešķiršanu pieņem Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra, ja ārsts ir atzinis šādas palīdzības nepieciešamību un ja tā nav sniegta bez atlīdzības.

(3) Vienreizējus pabalstus un atlīdzības ar nodokļiem neapliek, ja nodokļu likumos nav noteikts citādi.

(*Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.12.1996. likumu, [24.09.1998. likumu](#), [16.12.1999. likumu](#), kas stājas spēkā no 01.01.2000.*)

21.¹ pants. Apdrošināšanas atlīdzības izmaksāšana

Apdrošināšanas atlīdzību Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra pārskaita uz atlīdzības saņēmēja iesniegumā norādīto Latvijas Republikas kredītiestādes vai pasta norēķinu sistēmas (PNS) kontu. Atlīdzību par darbspēju zaudējumu un atlīdzību par apgādnieka zaudējumu pēc atlīdzības saņēmēja pieprasījuma piegādā viņa dzīvesvietā par maksu, ieturot no atlīdzības tās piegādes izdevumus atbilstoši gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktajai maksai par pensijas, pabalsta vai atlīdzības piegādi.

(*[16.06.2009. likuma redakcijā](#)*)

VI nodaļa Garantijas apdrošinātās personas nāves gadījumā

22.pants. Apbedīšanas pabalsts

(1) Ja sakarā ar nelaimes gadījumu darbā, slimību, ko izraisījis nelaimes gadījums darbā, vai arodslimības dēļ ir iestājusies apdrošinātās personas nāve, kā arī ja mirusi persona, kas saņem atlīdzību par darbaspēju zaudējumu, piešķir apbedīšanas pabalstu.

(2) Apbedīšanas pabalstu piešķir un izmaksā apdrošinātās personas vecākiem, pārdzīvojušajam laulātajam un bērniem vai citai fiziskajai vai juridiskajai personai, kura uzņēmusies apbedīšanu.

(3) Apbedīšanas pabalstu piešķir un izmaksā apdrošinātās personas divkāršas mēneša vidējās apdrošināšanas iemaksu algas apmērā, bet ne mazāku par valstī noteikto mēneša vidējo apdrošināšanas iemaksu algu kalendārajā gadā, kas beidzas gadu pirms tā gada, kurā iestājušās tiesības uz apbedīšanas pabalstu. Ja mirusi persona, kura saņēma atlīdzību par darbaspēju zaudējumu, apbedīšanas pabalstu izmaksā mirušās personas divkāršas mēneša apdrošināšanas atlīdzības apmērā.

(4) Ja apdrošinātās personas nāve ir iestājusies ārzemēs šā panta pirmajā daļā minēto iemeslu dēļ sakarā ar tur notikušu nelaimes gadījumu darbā vai arodslimības dēļ un apbedīšanas izdevumi pārsniedz šajā pantā noteikto summu, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra ir tiesīga apbedīšanas pabalstu palielināt par apbedīšanai nepieciešamo trūkstošo summu, pamatojoties uz rēķiniem un čekiem, kas apliecina minētos izdevumus.

(5) Ja par mirušo personu ir tiesības saņemt apbedīšanas pabalstu saskaņā ar šā likuma un likuma [“Par valsts pensijām”](#) normām, piešķir un izmaksā apmēra ziņā lielāko pabalstu.

(1998.gada 24.septembra likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti 23.11.2001. likumu un 25.11.2004. likumu)

23.pants. Atlīdzība par apgādnieka zaudējumu

(1) Ja sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimības dēļ ir iestājusies apdrošinātās personas nāve, darba nespējīgajiem šīs personas ģimenes locekļiem, kurus tā pilnīgi vai daļēji apgādāja, ir tiesības uz atlīdzību par apgādnieka zaudējumu.

(2) Atlīdzība par apgādnieka zaudējumu tiek aprēķināta, ņemot par pamatu apdrošinātās personas mēneša vidējo apdrošināšanas iemaksu algu, un to piešķir šādos apmēros:

1) pārdzīvojušajam laulātajam un vecākiem - līdz 25 procentiem;

2) pārdzīvojušajam laulātajam (neatkarīgi no šā panta otrās daļas 1. punktā minētās atlīdzības), vienam no vecvecākiem (neatkarīgi no vecuma), vienam no pilngadīgajiem brāļiem (pilngadīgajām māsām), ja viņš (viņa) audzina apdrošinātās personas bērnu līdz astoņu gadu vecumam, - līdz 25 procentiem. Minētais attiecināms arī uz pārdzīvojušo laulāto, kura gaida bērnu no apdrošinātās personas pēc tās nāves;

3) apdrošinātās personas bērniem līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai, ja ir palicis viens no vecākiem:

a) vienam bērnam - līdz 25 procentiem,

b) diviem bērniem - līdz 35 procentiem,

c) trim bērniem - līdz 45 procentiem,

d) četriem un vairāk bērniem - līdz 55 procentiem;

4) apdrošinātās personas bērniem līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai, ja viņi kļuvuši bāreņi:

- a) vienam bērnam - līdz 40 procentiem,
- b) diviem bērniem - līdz 50 procentiem,
- c) trim bērniem - līdz 60 procentiem,
- d) četriem un vairāk bērniem - līdz 70 procentiem;

5) apdrošinātās personas bērniem, kas ir vecāki par 18 gadiem, ja viņi kļuvuši par invalīdiem līdz 18 gadu vecumam, brāļiem, māsām un mazbērniem, kuri ir jaunāki par 18 gadiem un kuriem nav darbspējīgu vecāku, brāļiem, māsām un mazbērniem neatkarīgi no vecuma, ja viņiem nav darbspējīgu vecāku un ja viņi ir kļuvuši par invalīdiem līdz 18 gadu vecumam, bērniem, kas apgādnieka nāves laikā vai vēlāk mācās vidējās vai augstākajās mācību iestādēs dienas nodaļā, ja viņi nav vecāki par 24 gadiem, - līdz 25 procentiem katram.

(3) Apdrošinātās personas aizbildnībā bijušajiem un adoptētajiem bērniem, ja aizbildnība vai adopcija apstiprināta pirms nelaimes gadījuma darbā vai pirms arodslimības radītās pēdējās darba nespējas iestāšanās, pabērniem, ja viņi no vecākiem nesaņem alimentus, kā arī apdrošinātās personas ārvalstīs bērniem ir tādas pašas tiesības uz atlīdzību par apgādnieka zaudējumu kā laulībā dzimušajiem bērniem.

(4) Apdrošinātās personas adoptētājiem, patēvam un pamātei, ja viņi ir bijuši apdrošinātās personas apgādībā un ir audzinājuši un uzturējuši apdrošināto personu ne mazāk kā piecus gadus, ir tādas pašas tiesības uz atlīdzību par apgādnieka zaudējumu kā šīs personas vecākiem.

(5) Šā panta otrajā daļā minētajām personām aprēķinātā atlīdzība nedrīkst būt lielāka par 80 procentiem no apdrošinātās personas mēneša vidējās apdrošināšanas iemaksu algas un tā nedrīkst būt mazāka par valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu, ievērojot to, ka atlīdzības apmērs katram mirušā apgādnieka bērnam nedrīkst būt mazāks par 50 procentiem no valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta.

(6) Šā panta otrās daļas 5. punktā minētajām personām atlīdzību par apgādnieka zaudējumu aprēķina tikai tad, ja ir nodrošināta atlīdzība par apgādnieka zaudējumu šā panta otrās daļas 1., 2. un 3. punktā vai 2. un 4. punktā minētajām personām.

(7) Apdrošinātās personas ģimenes locekļiem, kuriem izmaksā atlīdzību par apgādnieka zaudējumu saskaņā ar šā panta otrās daļas 1.punktu, minētās izmaksas tiek izbeigtas ar dienu, kad apdrošinātā persona būtu sasniegusi vecumu, no kura tai pienāktos vecuma pensija. Šajā gadījumā katrai no šīm personām tiek izmaksāts vienreizējs pabalsts tādas summas apmērā, kas tai pienākas viena gada laikā kā atlīdzība par apgādnieka zaudējumu (ja tiesības uz atlīdzību šajā laika posmā netiek zaudētas).

(8) Tiesības uz atlīdzību par apgādnieka zaudējumu rodas ar apgādnieka nāves dienu. Šo atlīdzību aprēķina, sākot ar tiesību rašanās dienu, un izmaksā, kad dokumentāri apliecinātas tiesības uz to.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.12.1996. likumu, [24.09.1998. likumu](#) un [16.12.1999. likumu](#) un [25.11.2004. likumu](#))

VII nodaļa

Atbildība par likuma pārkāpumiem un strīdu izskatīšanas kārtība

24.pants. Atbildība par apdrošināšanas maksājumu veikšanu

(Izslēgts ar [24.09.98. likumu](#), kas stājas spēkā no 27.10.1998.)

25.pants. Atbildība par ziņu slēpšanu un nepatiesu ziņu sniegšanu

(1) Par ziņu slēpšanu, nepatiesu ziņu sniegšanu vai par šo ziņu iesniegšanas termiņa nokavējumu, ja tas saistīts ar vidējās apdrošināšanas iemaksu algas apmēra samazināšanu, no

darba devēja tiek piedzīts obligāto iemaksu parāds un soda nauda iemaksu parāda apmērā, bet gada laikā katra atkārtota pārkāpuma gadījumā - parāds un soda nauda iemaksu parāda divkārtā apmērā.

(2) Par informācijas, uzskaites vai kontroles dokumentu savlaicīgu neiesniegšanu vai izvairīšanos tos iesniegt, kā arī par nepatiesu ziņu sniegšanu Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai darba devējs tiek saukts pie atbildības likumā noteiktajā kārtībā.

(3) Ja apdrošinātā persona ir cietusi nelaiemes gadījumā darbā vai saslimusi ar arodslimību, bet darba devējs likumā noteiktajā kārtībā par to nav veicis pirmās un kārtējās obligātās iemaksas, visas izmaksas, kas saistītas ar apdrošināšanas atlīdzību, kura šai personai pienākas, sedz Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra un regresa kārtībā piedzen šo izmaksu summas no darba devēja.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.12.1996. likumu un [24.09.1998.](#) likumu, kas stājas spēkā no 27.10.1998.)

26.pants. Apdrošinātās personas atbildība un ieturējumi no izmaksām

(1) Ja apdrošinātā persona apzināti nav pildījusi šā likuma 18. pantā noteiktos pienākumus, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra pārtrauc apdrošināšanas atlīdzības izmaksas, bet, ja apdrošināšanas atlīdzības izmaksu cēlonis ir apdrošinātās personas vai tiesību uz atlīdzību pārņēmeņa apzinātas ļaunprātīgas rīcības sekas, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra tiesas ceļā piedzen no šīm personām tām nepamatoti izmaksātās summas.

(2) Ieturējumus no izmaksām, kas tiek veiktas no darba negadījumu speciālā budžeta, var izdarīt, pamatojoties uz:

1) tiesas nolēmumiem un citu institūciju (amatpersonu) lēmumiem, kurus saskaņā ar likumu izpilda kārtībā, kāda noteikta tiesas nolēmumu izpildīšanai;

2) institūciju (amatpersonu) lēmumiem, kuri izpildāmi bezstrīda kārtībā;

3) Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras nodaļas vadītāja rīkojumu, lai piedzītu tās izmaksātās summas, kas apdrošinātajai personai pārmaksātas šīs personas vainas dēļ. Šajā gadījumā ik mēnesi ieturami ne vairāk kā 10 procenti no izmaksājamās summas.

(3) Ieturējumi no izmaksām, kas veiktas no darba negadījumu speciālā budžeta, aprēķināmi no saņēmajam izmaksājamās summas. Kopējā ieturējumu summa mēnesī nedrīkst pārsniegt 50 procentus no izmaksājamās summas. Ja izmaksa tiek izbeigta pirms parāda dzēšanas, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras nodaļas atlikušo parāda daļu piedzen likumā noteiktajā kārtībā.

(4) Ieturējumus no apbedīšanas pabalsta neizdara.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.12.1996. likumu, [24.09.1998.](#) likumu un [25.11.2004.](#) likumu)

27.pants. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras amatpersonu izdoto administratīvo aktu apstrīdēšana un pārsūdzēšana

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras darbinieku izdotos administratīvos aktus vai faktisko rīcību persona var apstrīdēt mēneša laikā no administratīvā akta spēkā stāšanās dienas, iesniedzot attiecīgu iesniegumu Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras direktoram. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras direktora lēmumu var pārsūdzēt tiesā mēneša laikā no direktora lēmuma spēkā stāšanās dienas.

([25.11.2004.](#) likuma redakcijā)

Pārejas noteikumi

(1996.gada 27.decembra likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 07.01.97.)

1. Likums attiecas arī uz personām, kuras līdz 1940. gada 17.jūnijam Latvijas Republikā bija apdrošinātas pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām un zaudēja darbaspējas sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību.

2. Līdz likuma par sociālo apdrošināšanu pieņemšanai apdrošināšanas maksājumi par apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām uzskatāmi par sociālās apdrošināšanas iemaksu un ir ieskaitāmi sociālā nodokļa likmē.

3. Izdevumi, kas nepieciešami, lai realizētu apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām, 1997.gadā daļēji tiek segti no valsts pamatbudžeta.

4. Personām, kuras cietušas nelaimes gadījumā darbā vai kurām konstatēta arodslimība līdz 1997.gada 1.janvārim un personām, kam arodslimība, kuras cēlonis ir līdz 1997.gada 1.janvārim veiktais darbs, konstatēta pēc minētā termiņa, bet tās nav uzskatāmas par apdrošinātajām personām saskaņā ar šo likumu, kā arī personām, kurām līdz minētajam termiņam bija tiesības uz kaitējuma atlīdzību par apgādnieka zaudējumu, ja apgādnieka nāves cēlonis bija nelaimes gadījums darbā vai arodslimība, kaitējuma atlīdzību izmaksā darba devējs vai viņa tiesību un saistību pārņēmējs. Ja konstatēts juridisks fakts, ka darba devējs vai viņa tiesību un saistību pārņēmējs, kurš ir atbildīgs par darbā nodarīto kaitējumu, nav nosakāms, kaitējuma atlīdzības izmaksu nodrošina Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra. [Kaitējuma atlīdzības aprēķināšanas, finansēšanas un izmaksas kārtību](#) nosaka Ministru kabinets.

(1999.gada 16.decembra likuma redakcijā, ar grozījumiem, kas izdarīti ar 25.11.2004. likumu)

5. Apmērs, kādā līdz 2000.gadam aprēķināta atlīdzība par darbaspēju zaudējumu vai atlīdzība par apgādnieka zaudējumu, pārskatāms katru pusgadu, ņemot vērā patēriņa cenu indeksa pieaugumu.

(1998.gada 24.septembra likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 27.10.98.)

6. Līdz bīstamības grupu un tām atbilstošu [obligāto apdrošināšanas iemaksu](#) likmju noteikšanai Ministru kabinets nosaka vienotu [obligāto apdrošināšanas iemaksu likmi](#).

(1998.gada 24.septembra likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 27.10.98.)

7. *(Izslēgts ar 25.11.2004. likumu).*

8. Darba ņēmējam, kuram saskaņā ar Ministru kabineta noteiktajā kārtībā [izsniegtu darba nespējas lapu](#) tiesības uz darba devēja izmaksājamo slimības naudu ir radušās līdz 2008.gada 31.decembrim un darba nespēja nepārtraukti turpinās pēc 2009.gada 1.janvāra, slimības naudu par pārejošas darbnespējas perioda 11. līdz 14.kalendāra dienu turpina izmaksāt darba devējs.

(2008.gada 14.novembra likuma redakcijā)

9. Šo pārejas noteikumu 4.punktā noteikto kaitējuma atlīdzību piešķir personām, kurām VDEĀK noteiktais darbaspēju zaudējums atbilst šā likuma 20.panta ceturtajā daļā noteiktajam zaudējumam. Ja minētajām personām piešķirts bezdarbnieka pabalsts, kaitējuma atlīdzību izmaksā, ievērojot šā likuma 14.panta septītajā daļā noteikto.

(16.06.2009. likuma redakcijā)

10. Atlīdzības par darbspēju zaudējumu un atlīdzības par apgādnieka zaudējumu apmēru 2009.gadā un 2010.gadā nepārskata.

(16.06.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.12.2009. likumu)

11. Apdrošinātajai personai, kurai pārejoša darba nespēja iestājusies līdz 2009.gada 30.jūnijam un turpinās pēc minētā datuma, slimības pabalstu izmaksā par visu pārejošas darba nespējas periodu, bet ne ilgāku par 52 kalendārajām nedēļām, skaitot no darba nespējas pirmās dienas, ja darba nespēja ir nepārtraukta, vai ne ilgāku par 78 nedēļām triju gadu periodā, ja darba nespēja atkārtojas ar pārtraukumiem.

(16.06.2009. likuma redakcijā)

12. Personai, kurai VDEĀK ir noteikusi darbspēju zaudējumu robežās no 10 līdz 24 procentiem, līdz 2009.gada 31.decembrim piešķirto atlīdzību par darbspēju zaudējumu vai kaitējuma atlīdzību turpina izmaksāt lēmumā par pakalpojuma piešķiršanu, pārrēķināšanu vai izmaksas termiņa pagarināšanu noteikto laiku.

(16.06.2009. likuma redakcijā)

13. Atlīdzības par darbspēju zaudējumu saņēmējam, kuram līdz 2009.gada 30.jūnijam piešķirta izdienas pensija vai vecuma pensija, līdz minētajam datumam piešķirto atlīdzību par darbspēju zaudējumu turpina izmaksāt lēmumā par pakalpojuma piešķiršanu, pārrēķināšanu vai izmaksas termiņa pagarināšanu noteikto laiku.

(16.06.2009. likuma redakcijā)

14. Grozījums šā likuma 6.panta 7.punktā, 12.panta pirmajā un ceturtajā daļā, 13.panta sestā daļa un 14.panta septītā daļa stājas spēkā 2010.gada 1.janvārī.

(16.06.2009. likuma redakcijā)

15. Grozījums šā likuma 20.panta ceturtajā daļā attiecībā uz 5.punkta izslēgšanu stājas spēkā 2010.gada 1.janvārī.

(16.06.2009. likuma redakcijā)

Likums stājas spēkā ar 1997.gada 1.janvāri.

Likums Saeimā pieņemts 1995.gada 2.novembrī.

Valsts prezidents

G.Ulmanis

Rīgā 1995.gada 17.novembrī